

บทที่ ๓

ประยงค์ รณรงค์และชุมชนไม้เรียง

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะศึกษากระบวนการผุดบังเกิดแห่งสังคมตื่นรู้จากการก้าวข้ามของบุคคลตามหลักของประยงค์ รณรงค์และชุมชนไม้เรียง จึงเป็นเรื่องสืบเนื่องจากทฤษฎีหรือความเห็นและสังกัปปะหรือความคิดในบทที่ ๑ และบทที่ ๒ มาสู่เรื่องราวหรือการเจรจาหรือกัมมันตะหรือการกระทำ และอาชีพหรือการเลี้ยงชีพ กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นเรื่องจากกระบวนการทัศน์และความคิดหลักหรืออุดมการณ์ มาสู่วาทกรรม กิจกรรมที่กระทำและการดำเนินชีวิตทั้งในระดับบุคคลคือประยงค์ รณรงค์และระดับสังคมคือชุมชนไม้เรียง ในบทนี้จะแบ่งเป็น ๔ หัวข้อคือ บริบทของชุมชนไม้เรียง, ประยงค์ รณรงค์กับการก้าวข้ามของบุคคล, ชุมชนไม้เรียงกับกระบวนการผุดบังเกิดทางสังคม และชุมชนไม้เรียงกับสังคมตื่นรู้ การศึกษาในบทนี้จะเป็นการนำเสนอและตีความข้อมูลที่ได้จากประยงค์ รณรงค์และผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมกับการบวนการผุดบังเกิดในช่วงดังกล่าวโดยเฉพาะระหว่างปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ จนถึงปัจจุบัน จะเป็นการศึกษาชุมชนด้วยมุมมองแบบกว้างและครอบคลุมมิติต่าง ๆ พัฒนาผ่านช่วงเวลาหนึ่งมากกว่าจะเป็นการมองภาพแบบเจาะลึกเฉพาะเรื่องซึ่งปรากฏในงานวิจัยอื่น ๆ การศึกษาในบทนี้ยังเป็นการเรียนรู้จากประยงค์ รณรงค์และชุมชนไม้เรียงในเรื่องธัมมัญญตาคือความรู้จักเหตุ อดัตถัญญตาคือความรู้จักผล อดัตถัญญตาคือความรู้จักตน มัตถัญญตาคือความรู้จักประมาณ กาลัญญตาคือความรู้จักกาล ปริสัณญตาคือความรู้จักชุมชนและบุคคลัญญตาคือความรู้จักบุคคล ทั้งเจ็ดเรื่องนี้เป็นธรรมในสัปปริสธรรม ๗ หรือธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ^๑ ผลการศึกษาในบทนี้รวมทั้งความคิดจากบทที่ ๒ จะนำไปสู่การสร้างแบบจำลองในบทที่ ๔ ต่อไป

๓.๑ บริบทของชุมชนไม้เรียง

๓.๑.๑ สภาพทั่วไปในปัจจุบัน

ชุมชนไม้เรียงเป็นชุมชนเปิด แม้ว่าพื้นที่ไม้เรียงไม่ใช่เมืองเปิด เนื่องจากไม่มีเส้นทางหลักผ่าน แต่มีเส้นทางเล็กที่ทะลุไปพื้นที่ต่าง ๆ ได้หลายเส้นทาง จึงอาจจัดว่าเป็นเส้นทางโจร^๒ คือเป็นเส้นทางที่โจรสามารถใช้หลบหนีได้สะดวก แต่ชุมชนไม้เรียงถือว่ามีปัญหา

^๑ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๖, (กรุงเทพฯ : บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๒๑๐-๒๑๑.

^๒ สัมภาษณ์ พ.ต.อ. อนันต์ หริกจินทร์ ผกก.สภ.ไม้เรียง, ๒๖ เมษายน ๒๕๕๕.

อาชญากรรมไม่มากเมื่อเทียบกับในอดีต ปัจจัยหนึ่งคือ ความสนใจของคนในไม่เรียง และความเข้มแข็งของผู้นำและชุมชน^๓ ก่อนจะพิจารณาถึงคุณสมบัติเหล่านี้ จะขอเสนอข้อมูลสภาพทั่วไปในปัจจุบันของตำบลไม่เรียง จากแผนพัฒนาตำบลและเอกสารอื่น ๆ โดยสังเขป ดังนี้

๓.๑.๑ ข้อมูลพื้นฐาน

ที่ตั้ง ตำบลไม่เรียง อยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราชระยะทางประมาณ ๘๕ กิโลเมตรและห่างจากที่ว่าการอำเภอฉวางไปทางเหนือประมาณ ๕ กิโลเมตร

อาณาเขต (ดูแผนที่จากภาพที่ ๓.๑ และ ภาพที่ ๓.๒)

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลกะเปียด

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลฉวาง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลนาแวน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลนาเกาะชะ และตำบลครองเส อำเภอถ้าพรรณรา

พื้นที่ มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๒,๒๒๐ ไร่ หรือราว ๓๕.๕๕ ตารางกิโลเมตร แบ่งได้ดังนี้

- เป็นที่ราบ ๑๓,๓๒๐ ไร่ พื้นที่ภูเขา ๘,๙๐๐ ไร่
- เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร ๑๙,๗๕๐ ไร่ พื้นที่สำหรับปศุสัตว์ ๒,๖๐๐ ไร่
- แหล่งน้ำ ๑๙๐ ไร่ พื้นที่ป่าไม้ ๓,๘๐๐ ไร่^๔

ภูมิประเทศ เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา ตั้งอยู่บริเวณเทือกเขาศูนย์ มีภูเขาอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ความสูงของพื้นที่อยู่ระหว่าง ๕๐-๑๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การทำสวนยางพารา และที่ราบลุ่มบางส่วนสามารถทำนาได้ พื้นที่ในตำบลไม่เรียงมีแม่น้ำตาปีไหลผ่านตามแนวแบ่งเขตพื้นที่ระหว่างตำบลไม่เรียงหมู่ที่ ๓, ๗ และ ๘ กับพื้นที่ตำบลนาแวน รวมระยะทางที่ไหลผ่าน ๑๒ กิโลเมตร

ภูมิอากาศ สภาพอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน อากาศร้อนชื้นแบ่งเป็น ๒ ฤดู คือ

ฤดูร้อน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน อากาศจะร้อนมากเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน

ฤดูฝน แบ่งเป็น ๒ ช่วง คือเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เดือนพฤศจิกายน-มกราคม ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

^๓ อ้างแล้ว.

^๔ จันทรา มาศสุพงศ์และคณะ, โครงการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อหาแนวทางการพัฒนาเขาศูนย์ ตำบลไม่เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์, (ม.ป.ท. : ม.ป.พ., ม.ป.ป.), หน้า ๖๓-๖๔. (เป็นโครงการที่รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาปีงบประมาณ ๒๕๔๖ คาดว่าเป็นผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชปี ๒๕๔๘).